

KÖZMŰVELŐDÉSI, TÁRSADALMI, GAZDÁSZATI, IPARI, KERESKEDELMI ÉS NEVELÉSÜGYI HETILAP; EGYSZERSMIND BARSMECSE ÉS A MEGYEI TANFELÜGYELŐSÉG HIVATALOS KÖZLÖNYE.

MEGJELEN:

hetenként egyszer, vasárnap.

Egyes számok 20 krajczárjával kaphatók könyvkereskedésekben.

A kéziratok a szerkesztőséghez, pénzek s reklamációk a kiadó-hivatalhoz utasítandók.

Kéziratok vissza nem adtnak.

Előfizetési feltételek.

Vidéken és Léván házhoz küldve:

Egy évre . . . . . 5 frt - kr.
Hat hóra . . . . . 2 frt 50 kr.

Előfizetési pénzek postautalvánnyal is küldhetők.

Hirdetések.

Hivatalos hirdetések díja a bélyeg-illetékkel együtt: 1—100 szóig 1 frt 30 kr., a 100-on fölül minden szó 1 krajczárjával számítatik. E hirdetések után járó díj előlegesen küldendő be.

Magán hirdetések: négy hasábos petit sor egyszeri közléseért 7 kr., kétszeriért 6 kr., többszöriért 5 kr. — Bélyegdíj minden egyes beiktatásért 30 kr.

A nyiltterben: minden három hasábos garmond sor díja 20 kr.

A Garamvölgy közlekedési ügye.

Az osztrák-állami, budapesti-bécsi vasutvonal a magyar éjszaki államvasutttal a Garamvölgyén egy a Garamfolyó mentében vezetett kőutvonal által állana a legrövidebb összeköttetésben s hivatta volna e vidék forgalmának oly közvetítőül szolgálni, hogy annak jólétét jelentékenyen mozdítsa elő.

Azonban ezen czélnak a kőutvonal épen nem felel meg, s e vidék forgalmát absolute nem közvetíti, elvonván azt tőlerészben a lévasurányi, részben a léva-nyitrai állami kőutvonal.

Igaz, hogy ezen említett két vonal a vasuti közlekedést közelebről érintvén, tehát a forgalom feléje irányul legnagyobb részben; de nem egyedül a közelebbi vasuti érintkezés teszi azt, hogy a garamvölgyi vonal elsőbbségétől degradáltatik, hanem teszi egy nagyon jelentékeny részben az, hogy ezen utvonal végső pontjai, részei nem minden időben járhatók és használhatók. Ezen ut végvonalaival ősszel és tavasszal, a midőn az esős, sáros idők beállanak, járhatatlanok.

A vonal hossza Esztergom-Nánától, vagy ha a dunai vízi közlekedést tekintjük, Párkánytól, eddig ugynevezett s kürtölt Jalnától, de helyesebben érintve a dolgot Garam-Berzencze vasut állomásig körülbelül 142 kilométer, s három vármegye által építetik, tartatik fenn és ápoltatik: Zólyom, Bars- és Esztergomvármegyéek által; Zólyomvármegyének igen jelentéktelen kis rész jut, tán éppen azért, valami kiváló gond reá nem is fordítatik, Barsvármegyéé az oroszlánrész, mert Jalnától kezdve egész Csataig bezárólag mintegy 114 kilométer, s három nagy Garami hid tartatik fenn általa; ezen ut-rész minden időben járható s a közlekedésre s forgalomra mindenkor alkalmas. De nem úgy áll a dolog az esztergommegyei részre, és különösen esztergom-Nána községtől a vasuti állomásig.

Bénytől egész Esztergom-Nánáig eső utvonallal csak akkor járható, és a közlekedésre s forgalomra alkalmas, mikor oly időjárás van, mint napjainkban, hogy három hó óta esőt nem látunk és erős derek járnak éjenként, melyek az utat inkább porossá mint sárossá teszik; ámbár a közlégtől az állomásig nyuló kis ut-rész teherhordásra még ilyen időben sem alkalmas, de a mint egy napi eső meglágyítja a földet, az érintett utvonalon a sok kátyu és gödör miatt a teherhordás életveszélyvel, a könnyebb kocszi közlekedés iszonyu idővesztéssel jár.

Nem lehet tehát csodálni, hogy a különben termő vidéknek produktumai, s általán az egész forgalom ezen vonaltól eltereltetik s a nyitrai és surányi vonalra irányul.

Pedig a forgalom nemcsak Bécs felől, hanem nem megvetendő mértékben Budapestről keres elhelyezést e vidéken; tehát ezen forgalomnak utat adni ezen vidék jóléte követeli.

S minthogy a három vármegye közt leginkább és első sorban Bars megye van legjobban érdekelve, megyénknek kötelessége e vonal járhatóságáról gondoskodni, s a mennyiben a szomszéd Esztergomvármegye e vonalnak jókarban hozatalát és fönntartását eddig első érdekei közé sározhatónak nem tartotta, hívja föl megyénk atyafiságos tisztelet- és szeretettel Esz-

tergomvármegyéet, hogy figyelmét reá fordítván a vonalra, azt mind saját, mind a mi érdekeink szempontjából minden időben járhatóvá s a közlekedésre alkalmassá s rendeltetéséhez képest a forgalom helyes közvetítőjévé tenni sziveskedjék.

Megvagyunk győzőve, hogy Esztergomvármegye szomszédos kötelék-érzeténél fogva fölhívásunkat és kérésünket készséggel teljesítendi. Hogy úgy legyen: azt hiszem mindnyájan hön óhajtjuk!

A „rongyos“ egyletről.

Adjatok „rongyot!“ és letöröljük az árvák könyveit s felépítjük az erkölcs és tudomány templomát.

Lapunk 10. számában a „Segélyalap, tőke semiből“ című közleményünkben megismertettük a nagy közönséget a „rongyszedés“ hasznával; kimutattuk, hogy ezen eljárást a legkisebb falu lakójától a legnagyobb város polgáráig bámulatos könnyűséggel és biztos sikerrel alkalmazásba veheti mindenki, ki szegény, nyomorult embertársain segíteni akar.

De ugyan megtagadhatná-e valaki, hogy eldobott rongyait fölszedjük a végett, hogy abban szegény gyermekeket fölöltöztetve, lehetővé tegyük nekik az iskolába való járást; melynek következtében számtalan ártatlan lélek megóvatnék a bűnrevívő alkalomtól s erkölcsös nevelés s tanítás által a társadalom hasznos tagjává tétetnék?!

Vagy talán nincs kinek a számára rongyot szedgetnünk? — Ugyan nézzünk végig megyénk bármely községén „s meggyőződhetünk a csavargó, kéregető gyermekek látásából, hogy bizony nagyon sokan vannak a r v a kidobott gyermekek, kiknek rongyaiból a nyomorral együtt a bűn és elvetenültség kandikál elő s a kik tisztességesen fölruházva iskolába küldethetnének s a büntől megóvatnának.“

Miért ne lehetne tehát városunkban, vagy a megye bármely községében is életbe léptetni a limlom összegyűjtését, hogy ennek értékesítése által az árvákat segítsük, a szegény gyermekek ruházzuk?!

Ha számba vesszük mennyi, még értékes ruhadarabot ajándékozunk el legtöbbször érdemtelen kapacsa kerülőknek, kik a legelső pálinkás lebejban beiszszák. Bünt követünk el, mikor ily emberbaráti könyörületességet gyakorolunk.

Ha meggondoljuk, mennyit akadékoskodik az a sok hasznavehetetlen dolog házunk sugolyaiban, mily kiállhatatlan piszok fészkeket növelünk magunknak, hol bő táplálékra talál a sokféle betegséget keltő miasma, még örültünk lehet, ha akad ki megszabadit bennünket mindettől.

Kezdjük meg tehát haladéktalanul a gyűjtést! Városainkban a nőegyletek vegyék kezükbe az ügyet; községekben pedig az iskolaszékek és tanítók álljanak a dolog élére.

Léván a jótékony nőegylet van erre hivatta, hiszen tudjuk, hogy a nők buzgalma s jó szívének sugallata esodákat művel, tegye tehát az egylet magáévá ez ügyet s be olyó jövedelmének egyrészt, talán felét, használja föl magasztos tervének, az árvaház alapjának növelésére, gyarapítására; a gyűjtés másik részét pedig fordítsa a szegény iskolás gyermekek fölruházására akként, hogy e jótékonyt az a város minden elemi iskolájára kiterjessze.

A lévai jótékony nőegyletnek még hatáskörébe vág annyiban is, hogy a gyűjtés, javitgatás a rendezés körül több elszegényedett iparost, vagy özvegyet foglalkoztatna s így közvetve, ezekkel is jót tenne.

Ahol azonban a meglevő egyletek, vagy testületek nem gondolják hatáskörükbe vágónak e gyűjtéssel kapcsolatos eljárást: ott alkottassék meg a „rongyos egylet“ melynek czélját, sőt szabályainak vázlatát a következőkben adjuk:

„Az egylet czélja, hogy a község területén levő szegény sorsu gyermekeket iskolába járhatásuk elősegítésére a legszükségesebb ruhaneműekkel lássa el. Jótékonyt az a községben levő összes elemi iskolák tanulóira kiterjeszti, s a méltányosság és igazság alapján, csakis az igazolt szegénységre és érdemre való tekintettel, gyakorolja vallásfelekezeti és nemzeti-ségi külömbiség nélkül.

E czélját az által igyekszik elérni, hogy beiratkozott tagjaitól a házaknál találtató s már lomtarba szánt, elviselt ruhadarabokat, eszímákat, cipőket s általában a használhatatlan, de mégis értékesíthető apróságokat megbizottja által időnként kikéreti és saját költségén elviteti, s vagy a kapott állapotban osztja ki a nyomorban sanyló gyermek szülőinek, vagy gyámjának fölhasználásra s átalakításra, vagy pedig zsbárusi elárusítás útján értékesíti s az így begyűlt összeget fordítja megjelölt czéljai elérésére.

Az egylet tagja lehet a község mindazon tisztességes s önálló lakosa, ki önkénytelen hivatkozáskor kijelenti, hogy a maga és családja lomtarba szánt ócskaságaiból saját tetszése szerént kiválasztandókat az egylet rendelkezésére bocsátja, ha ez időnként kiküldi érettök megbizottját s jegyzék mellett számba véteti s elviteti. Mihelyt 50 tag iratkozik alá az e végre kibocsátandó fölszólító ivenek, az egylet megalakul s megkezdí működését. A közgyűlésen, mely a tisztviselőket s a felügyelő bizottságot választja, a számadásokat felülvizsgálja, jóváhagyja, s általában gondoskodik a tevékenység minél sikeresebb folytatásáról, minden tagnak tanácskozó s határozó szavazata van.

Tisztviselők: 1 elnök, 2 alelnök, 2 jegyző, 1 pénztárnok, 1 gazda, kik egy-egy évre választatnak. A tisztviselő- és felügyelőktől odaadó buzgalmat s tevékenységet vár az egylet.

Ezeknek után azon édes reménynek adunk kifejezést: hogy rövid idő elteltével megyénknek minden, nemes ügyért lelkesedő községe dicsekedhetni fog az egylet sikeres működésével.

Fel tehát!, mutassuk meg, hogy embertársaink boldogítása valóban szívünkön fekszik.

Bars megyei közig. bizottságának gyűlése.

Bars megye közigazgatási bizottsága f. hó 8-án tartotta Szék helyi Majláth István főispán elnöke alatt márczius havi ülését.

I. Olvastatott első sorban a megye alispánjának februárhóra vonatkozó jelentése, melyben a következő nevezetesebb mozzanatok foglaltattak:

A személy- és vagyonsbiztonság kielégítő volt; tüzeset előfordult: Csekén, Fajkúrtón, Garam-Szöllösön, Brogyánban, Léván és Ar-Maróthon.

A múlt év június havában Zlatnóról eltűnt Rozsinszky István volt molnár, hullája a velesiczi erdőben fölaltaltatott; a megejtett nyomozás öngyilkoságot állapított meg.

A megyei ut és hidépítési alapba februárhóban befolyt 726 frt. 36 kr., februárhó végével a pénztár által kimutattatott 4977 frt. 38 kr. közmunkaváltság- és bírság hátralék.

A hasznos háziállatok egészségi állapota kielégítő volt; takonykór eset előfordult 2, Koszoriban és Nagy-Sallón; szorványos lépfenében elhullott egy tehén N.-Kálnán.

Az összes állat állománynak a tavaszi legelőre leendő kihajtása előtti megvizsgálása elrendeltetett.

A megyében szervezett fedezetési állomasokra az állami ménék már megérkeztek, és pedig: Ar-Maróthra 2, Bisztricsénybe 2, Zsarnócára 2, Verebélyre 3, Besenyőre 2, Mária-Családra 2, Nagy-Kálnára 4, Zelizre 3, Vámos-Ladányba 2, Kis-Málasra 2; összesen 24 mén.

Vadászati jegy eladatott 3 db. 6 frtos, 1bd. egy frtos.

II. Az alispánnak eme jelentése tudomásul vétetvén, az alispáni hivatal részéről, még a következő nevezetesebb ügyek terjesztettek elintézés végett a bizottság elé

A zsarnóczi kir erdőhivatal értesíti a közigazgatási bizottságot, hogy Tenschil Antal m. kir. erdészeti számvevő Besztercebányára helyeztetett át.

Az ar-maróthi kir. fenyítő törvényszék Konyár János volt zsarnóczi bírót, az ellene emelt sikkasztási vád alól tárgyi tényálladék hiányában fölmentette.

Olvastatott a közigazgatási bizottság fegyelmi válsztmányának 2-ik foku határozata, mely szerént Markó János árvaszéki igtató és kiadó az alispáni határozat megváltoztatásával az ellene emelt több rendbeli vád alapján hivatal vesztésre íteltetett.

Bartos-Lehotkán új postahivatal-állítottatott föl, a garam-ujfalusi posta további fönntartása pedig végleg elhatározatott.

III. A főorvosi jelentések ből értesült a bizottság, hogy a közegészségi állapot februárhóban általában kielégítő s a január havinál kedvezőbb volt, kanyaró járvány lépett föl a garami és oszlányi járásokban szelid lefolyással azonban már a megszűnés stadiumában van. — Himlőjárvány lépett föl Bajkán szelid lefolyással s már teljesen megszűnt.

IV. Az államépítészeti hivatal jelentésében a következő fontosabb adatok foglaltattak. A múlt évi zárszámadások eredménye az év végével közmunkában: Bevétel 11,190% kétfogatu és 21 egyfogatu igásnap.

Ebből leszolgálatott 10,808% kétfogatu és 18 egyfogatu igásnap, hátralékban maradt 382 kétfogatu igásnap. Az ut- és hidépítési alap múlt évi bevétele tett 58,586 frt. 84 1/2 kr., a kiadás 56,120 frt. 6 1/2 kr., pénztári maradvány 2466 frt. 78 kr.

V. A kir. tanfelügyelő jelentése a tanügy terén kétségtelen haladást igazol. (E resortból szívesen vesszük a bővebb értesítést is. Megyénk múlt évi közoktatási állapotát sem kaptuk meg; pedig azt hisszük, hogy ezt pirulás nélkül közre lehetett volna bocsájtani. — Szerk.)

VI. A kir. adófelügyelő jelentése szerint befolyt februárhóban 58,180 frt. 67 1/2 kr. egyenes adó, hadmentességi díj befolyt 797 frt. 68 kr. Februárhó végén esedékes egyenesadó hátralék 398,514 frt. 87 1/2 kr. A hadmentességidő hátralék pedig 50,130 frt. 92 1/2 krt tesz.

Ezzel az ülés befejeztetett. — r. l.

Különfélék.

— Megyénk törvényhatósági bizottsága ez évi I-ső évnegyedes közgyűlést márczius 16-án tartja, melynek főbb tárgyai lesznek: 1. Az alispáni jelentés az 1881-ik év II-ik feléről. 2. Az időközben leérkezett törvények bemutatása. 3. Az állandó választmány által az 1870-42. t. cz. 44 §-a értelmében előkészített ügydarabok nevezetesen: a) A m. kir. belügyminiszterium által megerősített és az 1882-ik évre vonatkozó közigazgatási, árva és gyámhatósági költségvetés. b) Az 1881-évi 63-ik t. cz. Nyitra megyéhez csatolt Ghimes-Kosztolány községnek az ar-maróthi választókerületből való kibocsájtása, s ezzel kapcsolatosan ugyancsak a hivatkozott törvénnyel Bars megyébe kebelezett Lédecz és Néver községnek a hozzátartozó Pusztahatár és Finta pusztákkal együtt valamelyik választó kerületbe leendő beosztása. c) A nagyméltóságú m. kir. belügyminiszternek, a hivatalos pénzkézelési szabályok megerősítése tárgyában rendelethez. d) A gyámhatósági eljárás és pénzkézelésről szerkesztett árva és gyámhatósági szabályrendelet. e) A megyei központi árvások előterjesztése az árvák és gondnokoltak házai és épületeinek az első magyar általános biztosító társulatnál leendő biztosítása, s az e részen kötött szerződés megerősítése tárgyában. f) Az adó felszólamlási bizottságnak 1882-ik évre leendő megalakítása. g) Az 1881-évi megyei házi pénztári zárszámadások. h) Az 1882-évi megyei közmunka költségvetési előirányzat, s ennek kapcsán a Körmöcz város által önállólag

kezelt közmunka költségvetési előirányzata. i) Az 1881-évi ut- és hidépítési zárszámadások. k) Az ar-maróthi megyei közkórház 1881-évi zárszámadása s az 1882-évre szerkesztett költségvetési előirányzata. l) Társtörvényhatóságok átiratai. m) A lévai gymnasiumnak 8 osztályúvá leendő emelése tárgyában kiküldött bizottság jelentése. n) A községi uthalózat megalapítása. 4. Kérvények. 5. Jelentések, s egyéb a törvények és gyakorlat által a közgyűléshez utalt ügyek.

— Városi közgyűlés. Léva f. hó 9-én tartott városi közgyűlésnek érdekes tárgyai voltak. Ez alkalommal lön bemutatva a lévai uradalommal, mint regálé tulajdonossal kötött s mindkét részről aláírt szerződés, mely szerint a város a helypénzszedési jognak 1150 frt. évi bér mellett az évből kezdve már haszon élvezője; sőt joga van 23,000 frt. örökáron, azaz a bérösszeg 5%-os tőkénének megfelelő összegben azt meg is váltani, mely esetben a piac- és vásártér is a város tulajdonává lesz. Ezzel kapcsolatban kimondatott, hogy a város két új vásár engedélyezéséért, valamint a helypénzszedési tételek (tariffa) fölemeléséért folyamodik. Teljesen igazolt a város e kérelme, ha elgondoljuk, hogy a polgárság igen szerény anyagi képességgel bírván, a folyton szaporodó kiadásokat elviselni képtelen. De méltányos is, hogy ily módon bevonassék a vidék fillérei által, mivel a város tanintézeteinek jótékonyaságában ezek is nagy mértékben részesülnek.

— A bars megyei gazdasági egyesület f. é. márczius hó 14-én d. n. 2 órákor Aranyos-Maróthon, a nagy vendéglőben rendkívüli közgyűlést tart. Tárgyai: I. Tenyészbiák eladása fölötti határozat. II. Gyümölcs tenyésztés tárgyában intézkedés. III. Jelzalog költsönök közvetítése tárgyában elnöki javaslat. IV. Egyleti helyiség fölmondása által szükségessé vált intézkedés. V. Folyó ügyek.

— 50 éves áldozárjubiläum és templomünnepély lesz a jövő évben Kis t a p o l e s á n y b a n. Száz éve lesz ugyanis, hogy az ottani templomot építették; jelenlegi plébánosának Tr s t y á n s z k y J ó z s e f n e k pedig ugyan akkorára esik lelkeszi hivataloskodásának ötvenedik évfordulója. — Mindkét körülményt nagy ünnepélyességgel készülnek emlékeztetni tenni. Nevezetesen hírlik, hogy a jubiléum plébános emlékét megörökítő, azon alkalmából a saját költségén szándékozik új paplakot építtetni a mostani ócska plébánia helyébe, mi igazán diszül fogna szolgálni a különben is csinos kis mezővárosnak s azonkívül 10 ezer forintos iskolai alapítványt szándékozik tenni, különösen a magyarul tanuló szorgalmas növendékek számára. — Isten éltesse nemes elhatározásáért!

— Kaszinó estély tartatott e hó 9-én Léva ismét, mely miként eddig, ugy ez alkalommal is összegyűjté az érdeklődő közönséget a hasznos szórakozás és nemes irányba törő eszmecserék e csarnokába. A műsor első számát J a r o s s F e r e n c z u n a k humoriztikus fölolvasása képezte, melyből szépen emelkedett ki a magyar nyelv terjesztése, mint oly czél, mely felé törekedni kell minden, a haza jólétéért hevülő kebelnek, s melyet különösen városunk földrajzi fekvésénél fogva oly földadat gyanánt kell tekinteni nekünk, e város lakóinak, hogy a czélra vezető eszközöket ne engedjük kisiklani

kezecinkből, hanem eredményes tevékenységgel használjuk föl arra, hogy ne csak körünkben ápoljuk a nemzeti nyelvet és a nemzeti érzelmeket, hanem vidékünkön is, s a mennyire hatáskörünk engedi, a távolabbi fölvidék lakói között is terjesszük azt. hogy ez által megczáfoljuk azon állítást, miszerint e vidéken a magyarság határát a Lévától északra eső domb képezi. Zajos tapsokkal lön jutalmazva J a r o s s u r e n e m e s fölolvásásáért. A műsor második számában hallottuk T ó t h K á l m á n n a k Gyöngyvirág című szép költeményét, S z u l y o v s z k y Camilla k. a. által igen szép érzelmmel elszavalva. a gyengéd elbeszélő modor ép ugy, mint a könnyező királyleány keserve megkapó előadással voltak a feszült figyelem és várakozással telt nagyszámu közönséggel megismertette, mely viharos és hosszantartó tapsokban igyezett köszönetét és elismerését kifejezni S z u l y o v s z k y Camilla kisasszonynak az igen jól választott költeményért s annak oly nagy élvezetet nyújtott előadásáért. Befejezésül pedig a dalegylet adott elé a szép zenekar kalk kísérete mellett egy magyar népdal egyvelegét, melynek szép sikere a közönség hangos ujjazásával nyerte visszhangját, s így a trio ismétlése által lön az estély műsora befejezve. Valóban derék dalegyletünk megérdemli a közönség lelkes kitüntését, nemesek a mai praeciz előadásért, hanem azou előzékenységnél fogva is, hogy gyakori föllépése által közönségünknek a legnemesebb szorakoztatással kedveskedik. A nagyszámmal egybegyűlt közönség kedélyes együttlétében igen kitartó volt és élénk mozgás s vig zene után csak az éjjél beálltával oszlott szét.

— Az ar-maróthi vöröskereszt-egylet — m. kir. irják — f. hó 23-án a délvidéki fölkelők ellen harczoló katonák sebesültjeinek segélyezésére thea estélyt rendez. Az ételeket és italokat az ar-maróthi szép hölgyek fogják fölszolgálni. Egy pohár pezsgő 1 frt., egy adag étel 50 kr., s egy arab szivar 30 kr. Hát egy kézsorítás, esők? No annak bizonyára szörnyű borsos lesz az ára. Tehát készítsük a bugyellárist!

— A körmöczbányai magyar pénzverdében a múlt év folytán veretett aranypénz: nyolczforintosok 20 frankjával 308,789 drb.=2,501,190 frt. 20 kr.; négyforintosok 10 frankjával 11,737 drb.=47,534 frt. 85 kr.; ezüstpénz: egy forintos 15,494,763 frt.; részpénz: krajczár 122,328 frt. 31 kr. Összesen 18,165,817 frt.; míg a bécsi összes pénzverés 10,630,886 frtot tesz.

— Bars megyei Bartoslehotkán pályaudvari postahivatal lépett életbe f. é. február 16-án. Ezen postahivatal mely a Budapest-Oderberg közt közlekedő személyvonatokkal állandó postaösszeköttetésben levél és kocsi-postaküldemények, nemkülönbén bel- és külföldre szóló postautalványok és utánvételek felvételével, továbbításával és kézbesítésével illetőleg kiizetésével fog foglalkozni. Kézbesítési körébe fognak tartozni Bartoslehotka, Hornavaszlehotka, Ihrács, Jasztraba, Szlaszka, Nevolna község és Schwabenhof telep.

— Ar-Maróthról irják a Budapestnek, hogy az ottani kir. ügyész f. hó 1-én P a u l u s Lajos, ar-maróthi kir. járásbírósi végrehajtót sikkasztás és közokirat hamisítás gyanuja miatt elfogadta. A vádsajnos — igaznak bizonyult. A szerencsétlenség annál

Tárhoza.

A lévai csata.

Irta: Dr. Hohenauer Ignác.
(Vége).

— Igenis tábornagy ur — felelt ez — Neumuth már mindent rendbe hozott.

— Gróf Oudaille — parancsolá a sátorból kilépve egy alig tizennyolcz éves segédtsztnak, — vágtasson föl az ágyutepekhez, nyissa meg a tüzet. — Koháry és Kazy is kilépett a sátorból, mely előtt Heister, Heidelberg, Caprara, Holsat, Joanelli, Balassa és több főtiszt várta már a fővezért, ki rövid tanácskozás után elhatározta, hogy a sereg jobb szárnyát Heister és Heidelberg képezze a vasasokkal, a balszárnyát Holsat és Knieger, a középen maradjanak a brandenburgi és száz csapatok Glock vezérlete alatt — a támadást intézze Caprara és Joanelli a vértés, Koháry és Kazy pedig a könnyű lovasokkal; a hátrvédet végre Balassára bízta.

A török sereg jobb szárnyát az oláhok és szpáhik, a középpontot a janicsárok, a bal szárnyat pedig moldávok és tatárok képezték.

Az ágyuzás már javában folyt és pedig a magyarok és németek részéről oly erélyvel, hogy a törökök soraiban tetemes kárt okozott, mire ezek, nem várván a támadást, a csatát megkezdték. Erre Souche s jelt adott és az elővéd a török középpontra rottott. Az első összeütközés azonban a mieinkre nézve szerencsétlen eredményű volt, mert az első ágyugolyó Koháry fejét vitte el, mire lova megfordult és urának fejletlen testével a város felé vágtatott. Ezen esemény annyira megzavarta embereit, hogy mint egy vezényszóra megfordultak és visszalovagoltak. Ezen zavart azonnal fölhasználta Ali érsekújvári basa és a janicsárokkal küzdő magyarok ellen egy csapat szpáhit küldött. Az elővéd ennek következtében oly nagy veszélybe jutott, hogy már már vissza akart vonulni, midőn Glock a brandenburgi csapatokkal jött segítségére és a rendet helyreállította.

A moldávok és tatárok azalatt már összeütköztek Heister dandáraival, de csekély eredménnyel, mert a könnyű lovasság a vértezett sorokon, mint hullám a sziklán megtört és rövid küzdelem után futásban ke-

resett menedéket. Sokkal nehezebb munkát adtak a janicsárok, mert ezek készebbek voltak az utósó emberig elvérzeni, mintsem megfutamodni. Ali basa személyesen küzdött soraikban, vitézségével bátorítván és lelkesítő szavakkal biztatván őket. Kazy saját és Koháry visszatért embereivel, a brandenburgiak által támogatva, Caprara vasasaival egyetemben már roppant kárt okozott soraikban, anélkül azonban, hogy tetemes előnyt nyerhetett volna. Most közelében látja Ali basát, megsarkantuzza lovát és kereszletlőn ugratva előtte álló ellenein, török nyelven párviadalra szólítja az ellenséges vezért. Ez végig tekint a hatalmas alakon és neki suhintja kardját; a vitéz várkapitány azonban föltolja a halálos csapást és saját fegyverével ugy fejbe üti a basát, hogy ez halva fordul le lováról. A janicsárok ezek látára dühös ordításban törtek ki, boszútól lihegve Kazy nak rontanak és mielőtt barátjai Pély és Csató, mielőtt a hü Spissák néhány huszárral segítségére juthatott volna, a hős kapitány össze meg össze vagdalták.

Az ütközet most általános lön, Knieger és Holsat csapatjai azalatt az oláhokat törték össze és közlők, valamint a hozzájuk menekült moldávok közül hétszázat elfogtak, kiket Knieger azalatt a városba kísértetett. Holsat most a középhadnak fordul, oldalba fogja a janicsárokat, mire ezek ingadozni kezdenek s a magyarok újabb erőfeszítése után megfutamodnak, magukkal ragadván a nagyvezért, kinek hátrvédét azután a szpáhik képezték. Egy ötszáz emberből álló jancsár csapat azonban még utol éretett és az agával együtt utósó emberig felkonczoltatott.

A törökök nyolczezer embert vesztek és egész tábori készletük, minden kincsük, száz zászló és élelmi szerekkel rakott szekér a keresztények kezeibe jutott.

Gróf Koháry István holt testét az északi kapu közelében találták meg, a hol is emlék oszlop emeltetett családja által; azon helyen pedig, hol fejét veszté egy kis kápolna épült a következő fölirattal:

Ad Levam dextre Stephanus pugnando Kohári,
Pro patria occubuit, Caesare, proque Deo.

továbbá:
In conflictu generali cum Turcis habito
In die XVI. augusti MDCLXIV.
Hült tetemei a szentbenedeki zárdában tétettek örök nyugalomra.
Kazy János majdnem ismeretlenné vált testét

is föltalálta a hü Spissák, behozta a szerencsétlen özvegynek, ki azután barátjainak, az őrségnek és a keresztény tábor főbb tisztjeinek jelenlétében tisztességesen eltakarította. A sir fölött T ö r e i András és Pély István esküvel fogadák, hogy a gyászoló özvegynek és a kised árvának minden viszonyok közt hü barátai és védői lesznek. *)

Szegény Kádi!

(Rövid, de szomorú história.)

Hiába volt minden könyörgés.

A Kádi meghalt. A Kádi nincs többé.

A leányka zokogott, könnyeit hullatta a drága tetemre, de nem tudta azt többé életre kelteni.

— Miért is oly kegyetlen a sors? Hisz még tegnap oly vidáman csevegett, oly kedvesen énekelt! És ma, ma már mindennek vége!

Nem tudott megbarátkozni azzal a gondolattal, hogy elveszítse azt, akit annyira szeretett. Könnyeivel áztatta kedves halottját s midőn a könnyek nem kelték életre, letörölte a könyveket, elkezdett mosolyogni, s mosolyogva kérdezte tőle: Ugy-e kis bohó, te most csak engem akarsz megrévalni és ugy-e ismét fel fogsz

*) Örömmel olvastuk a tisztelt cikkíró ur ezen történeti adatokon alapuló igen becses, s reánk barsiakra nézve nagyon érdekes történeti elbeszélését; de meg nem állhatjuk, hogy kettőre nézve észrevéltel ne tegyünk. Az egyik, hogy Horváth, Szalaya és Kerékgyártó szerint, kik többnyire egyforma kuffókat használtak — Souches Nyitrát 1664- év áprilisban és Léva f. hó 1-én a szalaya szerént június-an foglalta vissza a töröktől. A másik, hogy ugyancsak Szalaya szerént a tisztelt szerző által oly szépen leírt lévai csata 1664-évi július 19-ikén s nem augusztusban történt, mint ezt a hős Koháry István eleste helyén, a Léva mellett elterülő garamkeszi határban a család által emeltetett s mai nap is kegyetlenné őrzött kápolna köbvecsett fölirata bizonyítja, mely szóról-szóra így hangzik:

„Ad Levam dextre Stefanus pugnando Kohári

Pro patria moritur Caesare proque Deo.

In conflictu generali cum Turcis habito die 19-a Julii

Anno Dni. 1664. obtenta insiqui victoria hoc loco occubuit.

Ora itaque pro eodem. Requiescat in pace.”

Megjegyezzük még, hogy a tisztelt szerző ur által a hős Koháry elestének helyére nézve, a száj hagyomány, legenda szerént a lévai északi kapu mellett emeltetett oszlop Koháry megsebesítése helyének tartatik, s hogy őt lova innna kápolna helyére, hol ez időben egy kórtefa állt, s annak ágai által tartoztatott föl vitte volna. Ez adatok azonban eddig tisztázva nincsenek. Kérünk egybíránt igen becses ismereti tárból még több ilyen történeti elbeszélést. Szerk.

keményebben sújtja a végrehajtó ifjú nejét. mert Paulus elfogatása után való nap a hitelezők minden ingóságát el árverezték. A szerencsétlen hitves és anyja egyetlen fiacskájával kénytelen volt Pozsonyban lakó szüleinél keresni menedéket.

— **Beküldetett.** Az izr. tarsangok alatt vidékünkön tartott mulatságok között említésre méltónak tartjuk a Deménden e hó 5-én végbe ment műkedvelő előadással egybekötött és közvacsorával fűszerezett koszorúskát; a műkedvelők dicséretére legyen mondva, hogy szerepüket annyira átérték, hogy Kotzebuenak színre került ezen egy fölvonásos vigjátékát: „Megtöltöm föjtásra“, oly sikeresen oldották meg, hogy a vára-közöst tulszárnyalták. Különösen kitűntek: **D u k e s z** Gizella és **B e r g e r** Teréz kisasszonyok, kik férfi szerepükben oly remekül viselték magukat, hogy a közönséget folytonos tapsra ösztönzék. Elismerésünket kiérdemelte még: **B e r g e** Minka és **F r i t z** Roza kisasszonyok, valamint **B e r g e r** Vilmos, **S c h r a n k** Henrik és **W e i s s** Miksa urak. — **W e r t h e i m e r** Vilmos ur ezután Eötvös bucsuját sikerülten elszavalta. **W e i s s** Miksa ur „die höchste Cultur“ Blaser egy modern Coupletjának eléneklésével bezárta az előadást, melyet ezután táncz követte. Csak a hajnal hasadtával oszolt el a fiatalság. Egy szóval sikerült mulatság volt. **W. M.**

— **Vigyázatlanból halál.** **B e l a n** Antaljanolehotai lakos f. hó 5-6-dik közti éjjel Orovniczától lefelé haladva, valószínűleg alvás közben, társzekeréről leesett, mire az üveggel megrakott szekér által agyonzúzatván, halva hozatott Szentbenedekbe. Neje a szerencsétlenségről rögtön táviratilag értesített; ki is több rokonával egyetemben — a még csak 32 éves férjét, általában részvétel mellett kísérte örök nyugalomra. Különös, hogy utrakelésekor nagyon nehezen bírt övétől megválni, neje pedig fél órányira elkísérte őt a faluból, mintha előre érezte volna, hogy férjét többé élve nem látandja.

— **Rövid hírek.** A kereskedelmi ministerium legközelebb a közgazdasági bizottságokban való képviseltetése iránt törvényjavaslatot fog előterjeszteni. — **Simonyi Ernő** állapota veszélyes. — **Munkácsy** azt ígérte, hogy egy a magy. történelemből vett tárgyú képet fog festeni. — **Szerbia** fejedelemség f. hó 6-án királysággá proklamáltatott. Ez Oroszország és Szerbia közötti szakításnak tekinthető. A mi monarchiánk támogatása mellett nyert készséget elismerést a királyság s ebből a megváltozott jó viszonyra bizton következtethetni. — **Miskolczon** villanyvilágítást terveznek, ez ügyben már érintkezésbe is léptek egy budapesti cézeggel. Így Miskolcz sok világvárost megelőzne. — **A Bécsi Magyar Ujság** hetilappá változott át, ezentul minden vasárnap meg fog jelenni. — **Stein-Anjerdben** (Csehország) él egy 115 éves férfi, neve **Korotvicsko Mátvás**, még néhány nap előtt is ép egészséges volt. — **Markus Emilia** kisasszonyt, a nemzeti színház jeles művésznőjét eljegyezte **Pulszky Károly** egyetemi tanár, **Pulszky Ferencz** fia. — A déli felkelés katonái körök állítása szerint meg van törve s állítólag, ha jó idő jár, két hét alatt valószínűleg véget ér. — **Skobel** Pétervárra ért; hír szerint Ázsiába megy katonai

parancsnoknak. Utjában Varsóban is toasztinozott, de ez alkalommal egy lengyel ezrel némitá el: „Adjátok meg nekünk, a mit a déli szlávok részére követeltek, akkor aztán nem eresztünk át német katonát a lengyel király-ág határain. — Berlinben a képviselőház a felállítandó vatikáni porosz követtség költségeit megszavazta. Ezzel a pápa és a porosz kormány között fenförgő differenciák mindinkább kiegyenlített nyernék. — Az orosz nihilisták ellen hozott halálos ítélet óriási mozgalmat keltett. — Párisban pedig **Hugo Viktor** ezen halálos ítélet ellen tiltakozott. — **Viktoria** angol királynő elleni merénylet elkövetőjének neve **Ma e L e a n s** állítólag örült. — **Monarchiánk** pétervári nagykövetségé, a **N. W. Tgbl.** szerint **Wolkenstein** gróf neveztetett ki.

Apróságok. Az angyalok égi lények és szárnyaik vannak — oktatá a mama kisleányát. — De nem minden angyalnak lehet szárnya. — mondá a kis okos — mert a papa valahányszor a nevelőnőt megcsókolja, mindig mondja: te édes angyal! — a nevelőnek pedig nincs szárnya. — És mégis majd mindjárt megfogod látni: hogy fog a nevelő a házból kirepülni! — fejezé be a mama az oktatást. — **H. M.**

Közgazdaság.

A roszkosi gyümölcskert megnyitása.*

— Majthényi Lászlótól. —

Jeszenszky József az 1820. években egy ős tölgy erdőt kiirtatott roppant költségekkel és ebből a térségből mintegy 200 holdat kiültetett, lehet mondani a legkiválóbb fajú gyümölcsfákkal. Csodálni lehet, hogy az akkori nehéz viszonyok között mikép tudott egy oly szép faj gyümölcsöt összeállítani, főszájt fektetve az alma-, cseresznye-, dióra; de azért nem hiányzott más gyümölcs sem. — **Jeszenszky József** után 20 évig ezen birtok csőd keze alatt volt, mely idő alatt elhanyagoltatott. — 1864-ik évben nyilvános árverésen megvette **Jeszenszky Sándor**, ki ismét nagyobb gondot fordított a gyümölcsösre, azt nagyobbította 110 holddal és az újabb fajokat megszerezte. A gyümölcs termése veszteti, sznecsányi és nyitra-zsámbokréti gyümölcskereskedőknek adatott el a t a l j á b a n e g e s z 1871-ik évig, ezen évben én a 3200 hold területből álló birtokot megvettem az örökösöktől és ezen évtől kezdve behoztam a gyümölcs r e s z l e t e s eladását és iparkodtam a bécsi és pesti piacon megismertetni, egy némileg segittem azon, hogy jobb áron kelt el a gyümölcs úgy, hogy ma már a roszkosi gyümölcs némileg a piacon ismeretes. A jövedelem igen változó, mert igen sok függ attól, hogy mennyire sikerül a minősége, mennyire vannak a piacok elárasztva gyümölccsel, de ez csak az almára, körtére, dióra, gesztenyére nézve áll, mert meggy és cseresznye mindig igen jó áron fogy el a vidéken, úgy, hogy egy nagyobb cseresznyefa jó terméssel 8 frt j ö v e d e l m e t ad, meggy hasonlóképen, csak sajnos, hogy az 1879-ik évi fagy épen a cseresznye és meggyfákat egészen megrontotta és részben tönkre tette úgy, hogy most a kiszáradt fákat

* A 7-ik számunkban ismertetett Gyümölcsészeti és konyhakertészeti füzetek I. számában jelent meg ez érdekes közlemény. Fényesen igazolja a nagyszerű gyümölcsész e cikkben, hogy mily szép haszonnal jár a gyümölcstermelés vidékünkön is. Szerk.

kelni és énekelni szépen, mint eddig. De a kis Kádinak nem használt se mosoly, se enyelgés. A leány haragra fordította: No, most már haragszom! Te csunya te rossz! Most már nem kellesz, nem foglak többé szeretni! S mikor a haragra sem kelt föl, ismét kitért belőle a köny és zokogott keservesen, hogy szinte félni lehetett, hogy a gyöngye leánya nem bírja ki azt a nagy bánatot.

Miklós urfi jött vigasztalni: Katicza kérem, ne sirjon már. Hiszen látja, már ugyis mindegy, fel nem támaszthatja, azután nem is szép, hogy sirasson egy... A leány hangos zokogása abbahagyatta vele. —

Másnap volt a temetés. Kis keskeny sirt ástak a kert alatt, szép zöld pázsitban, a patak mentén. Szomorúfűz hajlik majd két oldalt a sirra. Ez a hely lesz az ő nyugvó helye, a patak csevegése az ő altatója. És a mikor a patak csevegése megszűnik, akkor ő ismét fel fog ébredni s tovább fog csevegni, énekelni az ő lágyzenéjű hangjával. —

Miklós urfi rendezte a gyászmenetet. Elöl vitte maga a kis Kádi holttestét, egyszerű, fedetlen kis koporsóban. Feje selyem párnán nyugodott, testét selyem szemfedő borította.

Utána ment a leány, kisirt szemekkel. Szép fehér arcát halványra festette a bánat, szöke fűrtjei kuszáltan hullottak alá vállára, körülfutva hófehér nyakát. Egész lényén megtörtség látszott, nem sirt, már nem tudott sirni. Reszketve ment barátnéja karján, a ki egyedül tudta megérteni fájdalmát.

Két szökefűrtű gyermek ment utánuk. Összefogták kis kezecskéjüket s úgy követték őket szótlannul. Nagy kék szemüket félve vetették fel a zokogó néni-re, aztán egymásra, mintha kérdeni akarnák: ugyan miért sir a néni, Ezekből állt a gyász kíséret.

Mikor a menet a sirhoz ért, a Kádit beemelték a kis gödörbe. Reá huzták a földet s mikor a göröngyök már félig betemették a kis tetemet, megeredtek újból a leány könyei. Az utolsó isten hozzád-nál nem tudta azokat többé visszatartani. Kendőjébe rejté zokogó arcát és úgy sirt, mintha könnyeivel akarta volna azt a kis gödört megtölteni. Barátnéja csittgatta, de az ő szembéjén is megjelent egy rezgő könyesepp s utána a többi, záporként eredve. A két szökefűrtű gyermek is odaállt a sir szélére, kezeiket összefogva néztek a sirba s onnan a néni-re, megint a sirba

s tudja az Isten, egyszerre csak elkezdtek ők is sirni és sirt az egész gyász kíséret.

Csak Miklós urfi tartotta meg nyugodtságát. Mikor az utolsó göröngy is elhullott, letűzte a fejét. Fehér festékekkel volt ráfestve: „l t t n y u g s z i k a K á d i.“ —

A leánya minden reggel friss koszorút tett a fejére, mindannyiszor könnyeivel fűrésztvén a drága és pótolhatlan Kádi sirhantját. Mióta a Kádi nincs, mintha egész lénye ki volna eserélve, alig szól naponként egy szót alig eszik naponként egy kis ételt. — Oh, a leány szívnek igen tartós a bánata!!

Három nap múlt el a temetés után. A harmadik napon Miklós urfi jö be hozzá. Katicza kérem, nézze, ezt hoztam az ön számára! S megfogta fehér kis kezecskéjét és a mikor a leány kezébe pillantott, s meglátott ott egy kis reszkető lényt, aranyárga tollal, kis okos fővel, esiesergő torokkal, szemébe egy könyesepp tolt, azután fölemelte a reszkető kis állatot ajkához s mikorra kezét leemelte már a könyesepp nem volt szemében, hanem megcsókolta újból százszor és ezerszer s kitért belőle az örömköltés.

— Ah, hisz ez a Kádi! — Igen, egész olyan mint a Kádi.

— Csakugyan egész olyan! Olyan szép, olyan okos, olyan kedves, mint a Kádi.

Azután megcsókolta újból s betette a Kádi kalitkájába, adott neki cukrot, fűgét. S mikor az elkezdett kissé esicseregni, odaállt hozzá s versenyt csevegett vele.

És az új Kádi azóta ott esicsereg a régi helyén, az meg ott fekszik a patak mentén, elfeledve. — Ilyen a leány szív!

Szegény Kádi!

Daloló ujonczok.

Nemde vitéz sereg ez, hogy készül dalva esatára; S a sorozáson mily hősiég állnak elő?! Hja, lelkük s p i r i t u s z nagy mértékben hoz erőket: — Már pedig a mérték méri meg a katonát.

Luna.

„Vitam et sanguinem, sed avenam non.“
Éltünk s vérünket szívesen fölajánljuk a honnak
Már a zabot nem, nem, z a b n a k a z á r a b e e s e s.

Luna.

irtanom és ujjakkal pótolnom kell. — A gyümölcsös egyrésze észak-keletnek fekszik, ez csupán eseresznye-fákkal van kiültetve, a talaja agyagos homok ritkán ködarabokkal keverve, itt a fekete és veres kemény befőzésre alkalmas eseresznye (Knorpell Hercz Kirsche) igen szépen dízlik és bőtermő, ez ültetvény 16 $\frac{1}{4}$ -ik évben ültetett. A gyümölcsös többi fekvése dél-nyugatnak van.

A diónak a talaj nem volt jól választva; így az ott igen lassan nő, kivéve a völgyekben, hol az pedig a gyakori elfagyásnak van kitéve. — A fák sorokban egyenlő távolságra vannak ültetve és pedig alma 8 öl hosszúságban, 7 és fél öl szélességben; az altalaj szántatik, és gabnatermésre használtatik. A dió 7 és fél öl hosszúságban, 7 öl szélességben; az altalaj birka legelő; a cseresznye 4 öl hosszúságban, 3 és fél öl szélességben; altalaj birka legelő; a szilva 3 öl hosszúságban, 3 öl szélességben; részben szántóföld, részben birka legelő. Körte 3 öl hosszúságban, 6 öl szélességben. A legnagyobb bevétel volt az én kezelésem alatt 9500 frt.; voltak évek, ahol a fagy kárt tett, hol nem volt több 1500 frtnál. Egy igen nagy terméssel még nem dicsekedhetem azon 10 év alatt, mióta tulajdonom. Nagy hátránya gyümölcsösömnek az, hogy a legközelebbi vasuti állomás, Nyitra, 5 mérföld és az utja igen köves, szállítási költség vasutig métermázsánként 60 kr. Évenkénti átlagos kiadás a kertészek fizetése és a munkásoké 2500 frt.

A gyümölcskereskedésnél egy fő kellék, hogy egyes fajokból nagy quantum lehessen beszerezhető, mert a kereskedők csakis azt veszik, hol többet kaphatnak, mert csak úgy képesek a piacokat kielégíteni. Így oda kellene iparkodni, hogy vidékenként a fajok egyesítettessenek a kisebb termelőktől és tömegesen adassanak el. — Szükséges még, hogy a fővárosnak legyen egy közvetítő intézete, mely az ország minden részéről tudomással bírna, hol és mily gyümölcs termelt és mennyi szerezhető be úgy, hogy a bel- és külföldi vevők onnét tudomást szerezhetnének maguknak a forrásokról. — A bécsi és pesti nagykereskedők gyakran hozzám intéznek kérdést, hol lehetne egy, vagy más faj gyümölcsöt honunkban kapni? — A kivételre lehet mondani, majd minden fajnak megvan a piaca. Meggynek kizárólag Bécs, úgy némely ismert faj almának és körtének. Igen előnyös piac Oroszország, Moszkva, Szt.-Pétervár és Riga. Itt roppant áron fizetik a finom szép gyümölcsöt, de még a közép fajokat is jól fizetik; de a mostani zilalt viszonyok oda a kivételt igen nehezítik, mert az ország határán az átvizsgálásnál igen barbár módon járnak el és a gyümölcsöt tönkre teszik.

Finom és közép finom gyümölcsre Németország nagyobb városai is igen alkalmasak; itt is jó áron fizetik ezt, tapasztalatból mondhatom, mert évenként egyes kisebb megrendeléseket kapván, elismerő nyilatkozatokat nyerek a magyar almák jóságáért. — A vasuti társaságoknál igen szükséges volna a gyors szállításra jelentékeny átengedélyt kieszközölni, ez nemcsak az osztr.-magy. birodalomra szól, de Német- és Oroszországra nézve is. Ez könnyitené az értékesítést.

A közönség köréből.

Bars megye t. főmérnökéhez.

Igazságtalanság volna el nem ismerni, hogy meggyenkben újabban a közutakra dicséretreméltó gond nem fordítottatik. Ez örvendetes körülmény, jelen sorok fölszólalója, mindenekelőtt a megye jelenlegi derék alispánja, mint a megye fő felügyelő közege mindenre kiterjedő kitértő gondozásának hajlandó érdemül betudni.

Másrészt tagadhatatlanul a megyei főmérnöki tisztelet is illeti az elismerés, a miért föladatát az utak javítása, illetve járhatóvátétele körül oly buzgóan igyekszik megoldani.

Megjegyzem azonban, hogy helyeslé észrevételem leginkább Ar-Maróth és vidéke közutaira vonatkozik csupán. A többi utakat nem ismerem annyira, de fölteszem, hogy ugyanazon oknak ugyanaz az okozata van, azaz, hogy a többi utak is hasonló gondozásban részesülnek. Nem szeretném, ha esalatoznám.

Sajnos, észlelhető mulasztás is. Legyen megengedve figyelmeztetni reá és orvoslását kérni.

Mezővárosunkban, bent ugyanis, mert odáig nincsen baj, ősszel meg tavasszal s egyáltalán eső idején teljesen átgázolhatatlan az ut a kátyuk, de különösen a térdig érő nagy sár miatt. (Hasonlít ehhez Maróth alsó része.)

Mínthogy mélyedésben fekszik a helység (t. i. Kistapolcsány), ennek következtében az oldalmagaslatokról a víz könnyű szerével mind lefut, a nedvesség mind leszivárog épen a helység belső területére, ahol az nem kis mennyiségben meggyűlvén, csaknem állandóan, mint mondám, térdig érő sárat okoz. Ehez járul még az a körülmény, hogy a kocsik közlekedése a helységen belül nagyobb mint azonkívül; hozzávéve még ember és marha általi taposását az utnak — így válik aztán minden térdig érő, merő sárrá! Brrr!!

Különös, hogy a szakértelem (a mérnök) nem látja, vagy tán nem veszi figyelembe a sajátos területi és talajviszonyokat, mert hiszen ellenkező esetben csak segítene talán a bajon.

Bent a helységben két annyi kavicsot kellene az utra hordatni, mint azonkívül, de sőt annyit, amennyire épen szükség van. Hogyha pedig nem telnék a rászavazott költségből, az esetben kényszeríteni kell a községet, hogy eslekedjék a saját érdekében. Így azután el lenne hárítva az ázsiai állapotok ezen egyik igen kellemetlen és kelletlen neme.

Még valami. A sok baleset elkerülése végett, pedig napirendre kerül belőle évenként kettő-három, sőt több

is, a Leves patak szakadozó partját korláttal kellene ellátni. (Ez a patak ugyanis a helységen keresztül foly).

Ezt a hiányt is nyílt szemmel láthatná kivált a szakértelem!

Főlsorolt fogyatkozásokat ajánljuk a megyei mérnöki hivatal becses figyelmébe s kérjük a baj orvoslását m előtt tovább kellene lépéseket tenni.

Kistapolcsányban. — — G. R.

Irodalom és művészet.

Gallus, egyetlen közlönyünk a baromfityénzés és nyúlászát köréből, megjelenik minden hó közepén. Előfizetési ára: fél évre 1 frt 50 kr., eg sz évre 3 frt. — Szerkesztője: Grubicz Gyéza, fogalmazó a földművelési miniszteriumnál. Lakik: Budapest, VIII. ker. Viguteza 4 sz. a., hová az előfizetési pénzek intézendők. A már VI-ik évfolyamába lépett lapot a gazdáknak és gazdaasszonyainknak alig ajánlhatjuk eléggé.

500 magyar népdal sengerára alkalmazva! Ennyit tartalmaz már a Magyar Dal-Album című vállalat, melynek III-ik folyományából most jelent meg az 5-ik füzet a következő 20 népdalal: Ha a szellő által repül. 2. Ha azt tudnád édes rózsám. 3. Ha dolmányom minden gombja. 4. Halod-e te körösi lány. 5. Hallod testvér, ne könyezz. 6. Ha meguntál kedves babám. 7. Haragomban olyan vagyok. 8. Haraguznak rám a lányok. 9. Haragomban olyan vagyok. 8. Haraguznak rám a lányok. 9. Haragomban olyan vagyok. 10. Haraguznak, haraguznak. 11. Harsog a trombita. 12. Ha szívetem néha-néha. 13. Ha viszanéz a bus magyar. 14. Hej! de hogy, de hogy bánom. 15. Hej, de szomoruan szól a furulyám. 16. Hervadok angyal érted. 17. Híres város az alföldön. 18. Hol az a tele kancsó bor? 19. Husvét után két hete már. 20. — Huzdrá cigány azt az én bus notámat. — E mű kiadója arra kéri hazai közönségünket, hogy azt előfizetéseikkel és népdalok beküldésével legalább is addig támogassák, míg benne 1000 magyar népdal lesz közé téve. Hazánk ezredes főnállásának ünnepére e gyűjtemény egyik legszebb nemzeti emlék lenne, melyben népéletünk a legrégebb időkől fogva a mai napig a saját kultúrájában volna zenében és szavakban bemutatva. Előfizetési ár egy évre, vagyis 10 füzetre bérmentes széküldéssel 1 frt 80 kr. Előfizetsek Győrbe, a Magyar Dal-Album kiadóhivatalához intézendők. Egyes füzetek minden rendes könyvkereskedésben is kaphatók.

Árpád vezér és szent István király című könyvmatu műlapokra nyit megrendelést **Halász István** előnyösen ismert fővárosi könyv- és műkiadó, ki már a hazai történelemből merített díszes képekkel megnyerte a magyar közönség bizalmát oly annyira, hogy reményünk lehet, mikép vállaltaival mindinkább ki fogja szorítani a külföldi selejtes műtermékeket, melyekkel ide-

gen ügynökök gombamódra elárasztják az országot, rontva és ferde irányba terelve a jó ízlést. Az említett két történeti műlap 62—90 centiméter nagyságban méltó képzésű minden lakásnak. A műlapok ára egyenként 2 frt. A megrendelések kiadóhoz (Budapest, VII. ker. Kerepesi ut 32. sz. a.) bérmentve intézendők.

Világhírű utazások könyvtára E cím alatt megjelenő jeles és közhasznú vállalat keretén belül egy újabb munkát bocsátanak közre a kiadók, mely nemcsak hogy méltán sorakozhatik előde, a „Gróf Széchenyi Béla keleti utazása” mellé, de azt érdekességre és megkapó, közvetlen leírásai módorra nézve még fölül is mulja. **Stanley H. M.** a világhírű utazó „**Utazásom Közép-Afrikában**” című műve és ez utazás rendkívüli sikerei az egész világon óriási föltűnést keltettek. Stanley volt az első, ki a „öt é t világrész” mysteriumairól fölemelte a fátyolt és ez által egy ezeres tudományos törekvést sikerült végre a befejezéshez közelebb vinni. A nagyhírű földrajzi író Dr. Petermann így nyilatkozik Stanley érdemeiről: „A földrajzi fölfedezésnek történetében ehhez fogható vállalat egyetlen egy sincs. Stanley egymaga többet tett, mint az utolsó 30 év alatt végrehajtott összes vállalatok: egyedül többet vívott ki, mint a mennyire az Európaiak 80 év óta, az arabok ezer éven keresztül haladtak.” „Csak egy Stanley vala képes” mint Hunfalvy János a földrajzi társulat közgyűlésén kiemelte, „a zanzibari vangvánok, arabok és vezeges vérükből — eme gyermekies természetű, művelten és ingadozó emberből — minden veszélyre és nélkülözéssel bátranszembeszálló, vezetőjökhoz utósó lehelletig ragaszkodó hőőket teremteni, hogy velők Afrika legtitkoszerűbb, legveszélyesebb vidékein át a nagy utat sikerült megtennie.” Ily elismert földrajzi tekintélyektől eredő dicőretekkel szemben nem szűkséges bővebben tárgyalnunk e kiváló mű tartalmát, ezuttal még csak azt akarjuk kiemelni hogy Stanley nemcsak genial s és merész utazó, hanem egyuttal alapos tudós és szellemes író is; művében nemcsak a fáradságos utazásról és az érdekes epizódjai és kalandjai ragadják meg figyelmünket, de még írói sikereit is kell, hogy méltányoljuk, ha saját művéből lessük el, minő finom érzékkel tudja összeválogatni a népisme, földírat, kereskedelem, szempontjából hasznosítható, még olyan jelentéktelen adatokat is. Az egész munka kedves közvetlenségénél fogva olyannyira lekötő figyelmünket, hogy el sem tudunk attól válni, míg teljesen végig nem olvastuk. Az egész művet oly érdeklő olvassuk végig, mint egy szellemes regényt, melyet nem tehetünk le kezünkől sajnálkozásunk kifejezése nélkül a föltt, hogy már be van fejezve. — A magyar kiadása e műnek, mely majdnem valamennyi civilizált nemzet nyelvére le van fordítva — még gazdagabban lesz illusztrálva, mint a másnyelvű kiadások, és a mi magyar könyvnl nem mindennapi dolog — felével olcsóbb áru lesz, mint az angol vagy német kiadás. A remek kiviteli képek (körülbelöl 200 eredeti fémetszet) bősége és a pompás nyomdai kiállítás valódi remekművé teendik e könyvet. A teljes mű 30—32 füzetben fog megjelenni és füzetekben minden rendes könyvkereskedés utján valamint közvetlen a kiadóhivatalnál is megrendelhető. Egy-egy füzet ára 30 kr. Havonként 2—3 füzet jelenik meg. (Előfizetési ára postai bérmen-

tes küldéssel egész évre: (26 füzetre) 8 frt: félévre (13 füzetre) 4 frt. Mutatványt és részletes előrajzot kívánatra ingyen bárkinek küld a kiadóhivatal (Révai Testvérek könyvkiadóhivatala Budapest). Gyűjtők 10 előfizető után egy ingyenpéldányt kapnak.

Nyilttér.*

Egy, volt káptalani gazdatiszt abbéli boszuságában, hogy őt ügyeimbe avatkozni nem engedém, a hajdút lovalá fel, hogy ez ellenem állítólagos becsületsértés miatt pert indítson. De bizony ezen még 1879-ben reám irányzott fegyver a támadó ellen fordult, mert a tárgyalási iratok az ar-maróthi kir. járásbírószágtól a törvénytörvényekhez áttették, hogy panaszló ellen a fenytő vizsgálat megindították; mert vélt tanuit ellenem hamis tanuzásra csábítá. Hogy ezen komoly tréfának a hajdura nézve bezáratáson kívül még szolgálat-vesztés is lesz a vége, azon már előre is alig lehet kételkedni; tehát a hajdút sajnálni lehet ugyan, hogy egykori ura boszuállási viszketegének vak eszközeül felhasználattott, de ebből még is az a tanulság, hogy a ki másnak vermet és, maga esik bele.

Szent-Benedekben, márczius 9-én 1882.

Hrabovszky János, urad. gépész.

*) E rovatban közlöttékért felelősséget nem vállal a szerk.

Szerkesztői üzenetek.

— A. J.—n a k Bars-Szt.-Kereszt. Ez évi, meglevő számainkat megküldötték, mivel az előfizetést a jövő évre még nem terjesztjük ki.

— F. A.—n a k. Leveleink ismét kikerülték egymást. Választ erre is irtam s várok.

— H. J.—n a k Kecskemét. Köszönjük. Fölhasználjuk.

— T. N.—n a k. Szt.-Benedek. A nyilttéri rovatba jöhet jövőre a bizonyítvány is. Adjuk e?

— F. A.—n a k. N-Tapolcsány. Köszönjük a küldeményt. Majd később levélben.

— H. L.—n a k Félégháza. Leveledet megkaptam, gratulálok a szép sikerhez.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos: **Holló Sándor.**

H I R D E T É S E K.

Márczius 5. 1882.

10. szám.

Hirdetmény.

A lévai takarékpénztár évi, rendes közgyűlését f. évi márcziushó 19-én délelőtti 9 órakor az intézet saját helyiségében fogja megtartani, melyre a t. cz. részvényesek ezennel tisztelettel meghívotnak.

A közgyűlés tanácskozás tárgyai:

1. Id. elnök és jegyző választás.
2. Igazgatóság jelentése és a mérleg előterjesztése.
3. A felügyelő bizottság jelentése az évi mérlegről és az osztalék meghatározásáról.
4. Zárszámadások megvizsgálása és a felmentés megadása.
5. A szabályok értelmében netalán beadandó indítványok tárgyalása.

A felügyelő bizottság által megvizsgált évi mérleg, a közgyűlés elé terjesztendő jelentéssel együtt intézetünk hivatalos helyiségében f. hó 12-től kezdve mindenki által szabadon megtekinthető.

Kelt Léván, márcziushó 8-án, 1882.

44. 1 **BESSE DÁVID**, igazgató-elnök.

London James Sinclair-féle

„GOLD WATER SOAP.”

Az angolok hidegviz-szappana. — Hidegvizben fáradság nélkül tökéletesen mosni.

Ezen szappan kiváltképeni előnyei a következők:

Ebből egy kilo azt a szolgálatot teszi, amit a közönségesből 3 kilo.

A melegvízbeni mosás feleslegessé válik, a káros alkatrészek, mosó-gépek, más egyéb a fehérnemű tisztító műszerek többé nem használandók.

A munka ellenben az eddigi eljárással szemben egy harmadra olvad le.

Ezen szappan a szövetnek, a színek s a bőrnek kevesebbet árt, mint bármely más szappan.

Mintán pusztán csak hideg vízzel lesz mosva, a vízgőzök hátrányai is elenyésznek. 45. 6-2.

Ez a világ legtisztább, legkonzentráltabb és legolcsóbb szappana s egy szóval rendkívüli megtakarítást nyújtó szappan, tüzelő és munkában.

Egyedüli raktár Léván, **BOLEMANN JÓZSEF** urnál.

Nincs többé tyukszem és szemölcs!

A Nagy-Sólymosi Konez Ármin gyógyszerész és vegyész által készített

„CLAVETHYL”

tyukszem, szemölcs, anyajegy, vastagbőr, függőly és minden hasonló bőrképződményt irtó szer, mely minden égető vagy étető szertől ment, fájdalom nélkül gyógyít. Ara

1 üveggel használati utasítással 1 frt.

Hatásáért kezeskedem.

Kapható: Léván Medveczky Sándor, Bolemán Ede, Érsekújvár Fleischer Kornél, Aranyos-Maróth Simónidesz Pál, Nyitra Tombor Kornél, Kovács József, Selmezbánya Sztunkay Ferencz, Ipolyságh Berke István, Losoncson Kirchner Dániel gyógyszerész uraknál. **Budapest főváros és a vidék majd minden nagyobb gyógyszerertárában.**

Továbbá ajánlom **Sz.-Udvarhelyről** postán megrendelhető, alábbi kitűnő hatású szereket u. m.

Arozkenőcs és mosdóvíz. Szeplő és minden bőrbetegség ellen, kitűnő hatású. Ara 1 frt 50 kr.

Csúz és közzvényessz. biztos hatású, több elismerő irattal kitüntetett szer. Ara egy nagy üveggel 1 frt.

Cotillon szesz az annyira kellemetlen ezerlábu bogarak ellen, szag és szín nélkül, biztos és gyors hatású 30 kr.

Emészto labdaosok, mindenféle gyomorbetegség, Katzenjammer, korhelység utáni betegség ellen biztos hatású. Ara 1 frt.

Fogoseppek. Vattával mindenféle fájdalmat azonnal megszüntet, 35 kr.

Édes magyar mustár, gyógyerejű és ételhez való, kitűnő. Ara egy nagy üveggel 70 kr egy literes üveggel 1 frt 70 kr.

Pántlika gilliszta ellen biztosan ható, könnyen bevehető szer. Ara egy adaggal 4 frt.

„Glyzloin” labdaosok, egér, patkány, vakond stbit irtó szer. Csakis rágesálú állatoknak ártalmas, házi állatoknak egész ártalmatlan. Ara 50 kr.

Hajpor. Tökéletes ártalmatlan, kellemes illatú. Ara 1 frt.

Hajfestő, keleti, barna vagy fekete használati utasítással, többszörre elegendő. Ara 4 frt.

Hajszesz. Hajnövesztő, gondóritó, mely és korpásság ellen biztos hatású. Ara 1 frt.

Hurut-labdaosok. Nátha-, orr-, gége-, mell- és tüdő-katharrusnál gyors és biztos hatású. Ara 1 frt.

Feloszaklító tinctura, könnyen kezelhető, gyorsan és biztosan ható. 50 kr.

Kéz, hónalj és kellemetlen szagu lábizzadás elleni por. Biztos hatású. Ara 1 frt.

„Multograph” minden hasonló készüléket felülmúló száraz utoni írás, rajz, kotta stb. 1/2 óra alatt 80—100 példányban sokszorosítására. Ara 1/2 iv papir nagyságu nyonfelülettel franco 6 frt, egy iv papir nagyságu 12 frt.

Tanno chinin hajkenőcs. Hajbarnító, növesztő, gondóritó, mely és korpásság ellenes. Biztos hatású. Ara 1 frt.

Szalamiás szelőkék, kellemes ízű, köhögés, mellfájás, torok és mellnyálkásság ellen kitűnő, borzítás közben és azután is használva, a bor kellemetlen hatását szünteti 1 doboz ára 30 kr.

Sósorszesz gyógyszerészeti előállítva, legtisztább és legerősebb, 1 üveggel 40 kr.

Tinta ruhajegyzésre, állandó fekete. Elegendő pár száz darab ruhára. Ara 1 frt.

Vértisztító labdaosok. Egy doboz 35 kr. stb. stb.

Csomagolás és bérmentes megküldésért bármily nagyságuért csak 50 krt számítok.

46. 10-8. **Nagy-Sólymosi KONCZ F. ANDRÁS** gyógyszerész

Sz.-Udvarhelyt, — Erdély.

A legmagasabb kitüntetésben

részesült **Hoff János-féle maláta-kivonat**, mint **osalhatatlan hatással bíró gyógyszer van elismerve. Császárok és királyok által 58-szor kitüntetve. Használható köhögés, mellbajok, testi gyengeség és verszegénység ellen.**

Hivatalos jelentés e szer hatásáról.

A cs. k. osztrák tábort kórházak igazgatóságának jelentése: A gyomor működésénél beállt szabálytalanságok alkalmával, idült hurutnál, gyengeségnél és elsóványodásnál a Hoff János maláta-kivonat-egészségi-sőr kiváló hatással bíró gyógyszernek bizonyult.

Valamennyi eddig előfordult betegségek esetében nemcsak mint könnyen bevehető szer, hanem mint tápláló és erősítő hatással bíró ital észleltetett.

Gayersfeld Pirz őrnagy és cs. k. biztos. **Dr. Mayer** ezredorvos

Kijelentjük továbbá, hogy miután a Hoff János kitűnő gyógyhatással bíró maláta-gyártmányai több ezer orvos által ilyenekül elismertettek és nyilvánítottak, mely orvosi nyilatkozatok külön feljegyeztettek, az az 1864. és 1866. német, az 1871. francia és végre az 1877. és 1878. báhoruk alkalmával a hadi kórházakban használtattak. 1876-ik évben utólag jutalmaztattak 9 fejedelem, császárok és uralkodó nagyhercegek által „udvari szállítók” czimmal. A legújabbban pedig Ó Felsegek az osztrák császár, a német császár és a szász király ismétli kegyeikben részesítették. A legkiválóbb politikai egyéniségek hasonlóan pártfogók. A Hoff János maláta-kivonat csak akkor valódi, ha a kereskedelmi törvénytörvényeknél bejegyzett védő-jegygyel van ellátva.

A valódi Hoff János maláta-édecsek kék papirosba vannak csomagolva. 2 frton alul semmi sem szállíttatik.

Főraktár a következő gyógyszertárakban. Léván: Medveczky Sándor. Nyitra: Kovács József. Ipolyságon: Dombó Károly. Selmezen: Wankovics Lajos.